

Trygghet, ansvar och respekt på

Agnetebergsskolan 2020-2021

Förskoleklass
Grundskola, åk.1-3
Grundsärskola/fritidshem

Årlig plan mot diskriminering, trakasserier
och kränkande behandling

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Bakgrund	1
Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	1
Vision	2
Ordlista	3
Skolans arbete - ansvarsfördelning	4
Kartläggning under läsåret 2019-2020, f-klass-åk.3	5
Sammanfattning av svaren på enkäter, 2019-2020	7
Analys av förskoleklassens och grundskolans kartläggning samt åtgärder under läsåret 2019-2020	8
Kartläggning under läsåret 2019-2020, grundsärskola.....	11
Analys av grundsärskolan, kartläggning och åtgärder under läsåret 2019-2020	11
Mål samt främjande och förebyggande åtgärder för läsåret 2020-2021	13
Kränkande behandling.....	15
Trakasserier och sexuella trakasserier	16
Diskrimineringsgrunderna.....	16
Kön	16
Könsöverskridande identitet eller uttryck	16
Etnisk tillhörighet	17
Religion eller annan trosuppfattning	17
Funktionsvariation.....	17
Sexuell läggning	17
Ålder	18
Delaktighet – förankring - information	18
Kompetensutveckling	19
Uppföljning och utvärdering	19
Frågeställningar som undersöker skolans verksamhet	20
Frågeställningar som analyserar skolans verksamhet	21
Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp diskriminering, trakasserier och kränkande behandling mellan elever	22
BILAGA 1	23
BILAGA 2.....	25
BILAGA 3.....	27
Kontakter för mer information	29

Bakgrund

Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är olagliga handlingar. I skolan är trygghet och studiero grundförutsättningar för utveckling och lärande. För att stärka dessa grunder och de rättigheter varje människa har till sin egen okränkbarhet har vi två lagar.

Diskrimineringslagen (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lagen omfattar även förbud mot sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med diskrimineringsgrunderna. Skolan är enligt lag skyldig att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka all form av diskriminering (Kap 2 och 3). Detta arbete ska dokumenteras.

Skollagen (kap 6) anger att kränkande behandling av barn och elever är förbjudet.

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Alla skolor ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En plan för arbetet mot kränkande behandling måste enligt lagen upprättas. Där ska det tydligt framgå vilka insatser skolan gör för att skapa en trygg skola med en god arbetsmiljö för alla.

Det ska även finnas riktlinjer och rutiner som klargör hur verksamheten motverkar samt agerar om diskriminering eller någon form av trakasserier påstås ha inträffat. Här ska det framgå hur skolan bedriver ett fortlöpande arbete med aktiva åtgärder.

Skolans plan ska innehålla en redogörelse för vilka främjande och förebyggande åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under läsåret vad gäller diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En uppföljning, utvärdering och analys av dessa åtgärder ska finnas med i planen för efterföljande år.

Arbetet med de aktiva åtgärderna bedrivs på skolan i fyra steg och omfattar kränkande behandling, trakasserier och samtliga diskrimineringsgrunder. Detta sker utifrån ett aktivt och ständigt pågående arbete enligt cirkelmodellen, se nedan.

De fyra stegen som skolans personal ska bedriva

1. Undersöka den egna verksamheten för att upptäcka om det finns risker för kränkning, diskriminering, trakasserier – inklusive sexuella trakasserier – eller repressalier samt andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter. Det kan både vara reella, faktiska hinder och hinder i form av attityder, normer och strukturer.
2. Analysera orsakerna till de risker och hinder som har upptäckts.
3. Åtgärda – genomföra åtgärderna för att förebygga kränkning, diskriminering och trakasserier, detta för att främja lika rättigheter och möjligheter.
4. Följa upp och utvärdera arbetet.

I planen ska det finnas med rutiner för hur man åtgärdar situationer där kränkningar eller trakasserier skett och hur sådana händelser dokumenteras. Det ska tydligt framgå hur ansvaret för olika åtgärder är fördelat mellan rektor och personalen i skolan.

Samverkan med elever, vårdnadshavare och personal är obligatorisk och kan ske med representanter från olika grupper.

Vision

På Agnetebergsskolan arbetar vi för att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Vår målsättning är att ha en god arbetsmiljö där alla bemöts med respekt och känner trygghet, trivsel och arbetsglädje.

Ordlista

Diskriminering: När skolan behandlar någon, elev eller vuxen, sämre än andra på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder.

Direkt diskriminering: En person missgynnas genom att han eller hon behandlas sämre än andra.

Indirekt diskriminering: Skolan missgynnar genom att förutsätta att alla bör behandlas lika.

Trakasserier: Handlingar som kränker en annan persons värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Både elever och personal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Sexuella trakasserier: Kränkande handlingar som har sexuell anspelning.

Kränkande behandling: När en persons uppträdande kränker en annan persons värdighet utan att kränkningen har samband med diskrimineringsgrunderna ovan. Kränkningar är ofta ett uttryck för makt eller förtryck.

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (slag, knuffar)
- Verbala (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosocial (utfrysning, blickar)
- Texter och bilder (lappar, foto, sms)

Mobbning är när en eller flera personer vid upprepade tillfällen medvetet kränker någon. De som mobbar utövar sin makt över den de ger sig på.

Det är den utsatte eleven som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande. Varje elev har rätt att få stöd och bli tagen på allvar. En utredning ska göras och åtgärder vidtas. Elev som deltagit i en utredning om kränkning, trakasserier eller diskriminering får inte utsättas för repressalier.

Skolans arbete - ansvarsfördelning

Det är rektors ansvar att:

- all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering, trakasserier och kränkande behandling inte är tillåtet i skolan.
- skolan granskar sin verksamhet för att upptäcka risker för diskriminering, trakasserier och kränkningar.
- det drivs ett målinriktat arbete för att främja ett tryggt klimat och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- en årlig plan upprättas, utvärderas och revideras i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- en utredning görs och att åtgärder vidtas om skolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkningar förekommer.
- se till att skolan har en modell för dokumentation av sådana händelser.

Det är personalens ansvar att:

- följa skolans årliga plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som förmedlas.
- vara lyhörd för stämningen på skolan och hur det sociala samspelet i klasserna fungerar.
- tillsammans med eleverna ta fram klassens och skolans trivselregler.
- i det vardagliga arbetet prata med eleverna om konfliktlösning och påtala kränkningar.
- åtgärder vidtas när diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling misstänks, anmäls eller upptäcks.
- dokumentera fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
- följa upp utredda fall av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Personalen i skolan förväntar sig att föräldrar

- påtalar diskriminering, trakasserier och kränkande behandling som förekommer i skolan.
- ställer upp och samarbetar med skolan när det gäller hanteringen av sådana händelser.
- stöttar sina barn att vara goda kamrater.

Personalen i skolan förväntar sig att elever

- påtalar om det förekommer trakasserier eller kränkande behandling i skolan.
- är goda kamrater och följer skolans och klassens ordningsregler.

Vid misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kontakta snarast skolan.

Kontaktpersoner inom skolan

- Mentor
- Rektor Gunilla Tjulander, tel. 0570-82860 eller 070-2257669
- Skolans elevhälsoteam med rektor
- Skolsköterska Susanne Österberg Johansson, tel. 070-6783313
- Kurator Monica Andersson, tel. 076-1107639
- Specialpedagog Berit Andersson, tel. 073-2703125
- Skolpsykolog Emilie Granér, tel. 0570-81981

Kartläggning under läsåret 2019-2020, f-klass-åk.3

Eleverna i åk.1 – åk.3 har i november gjort kommunens grundskolenkät, vilken görs av alla grundskoleelever i kommunen. Detta är en årlig kartläggning för att upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på skolan. Resultaten har följts upp och nya åtgärder har satts in vid behov. Eleverna i f-klass – åk.3 har under mars månad fyllt i skolans egen trygghetsenkät. Varje elev har då svarat på olika påståenden som berör trivsel och trygghet i klassen och på skolan. Enkäten har sedan varit ett underlag i dialogen med vårdnadshavarna, eleven och mentorn vid utvecklingssamtalet. Svaren på skolans egen enkät samt den kommunövergripande enkäten har analyserats av rektor, specialpedagog och lärare.

Ett främjande och förebyggande arbete för hela skolan (f-klass - åk.3, fritidshemmen samt grundsärskolan) är det gemensamma värdegrundsarbetet, ”Vänskap och hälsa”. Under läsåret har lärare i åk.3, kurator och skolsköterska jobbat med de sociala mediernas betydelse vad gäller risk för kränkning, d.v.s. vilket ansvar var och en har för det som skrivs och vilka bilder som publiceras.

Skolan har haft många rastvärdar ute. Dessa har en gul väst på sig för att synas tydligt. Rastvärdarna har fördelat sig på skolgården utifrån behov, samt uppmärksammat platser där elever kan riskera att känna sig uteslutna eller kränkta på annat sätt. Två dagar i veckan har personalen haft rastaktiviteter för åk. 2-3. Personalen har uppmuntrat eleverna till att delta i dessa rastaktiviteter.

Mentorerna och övrig personal har under läsåret fortlöpande observerat och stämt av elevernas mående och trivsel. Vid behov har mentorerna kopplat in och tagit stöd av EHT-teamet, d.v.s. specialpedagog/rektor/kurator/skolsköterska/skolpsykolog. Om en elev har känt sig utsatt/kränkt har huvudmannen informerats. En utredning har startats och beslut har fattats i samråd med vårdnadshavaren om att eleven under en tid ska kartläggas i den lär- och lek miljö som han/hon vistas i. Iakttagelserna har då dokumenterats skriftligt av mentorn. Det har vid dessa fall varit en kontinuerlig och regelbunden uppföljning mellan mentor, vårdnadshavare samt vid behov EHT-personal. Vid utvecklingssamtalen, som är en gång per termin, har alla elevers mående följts upp. Kontakt har även tagits med elev och vårdnadshavare vid behov. Alla klasser har klassråd regelbundet.

Under dessa samtal har mentorerna stämt av med eleverna hur de mår i klassen/skolan. De frågor som har berört hela skolan har tagits upp på elevrådet, då deltar även skolans rektor.

Under läsåret har en kommunövergripande "Elevhälsoplan" implementerats för all personal. Lärare, fritidspedagoger och personal från elevhälsan har samverkat kring förebyggande insatser. Målet har varit att binda samman elevhälsouppdraget med lärandeuppdraget, d.v.s. tvärprofessionellt och kollegialt lärande som grund till förändring.

Det har bl.a. skett genom elevhälsomöten (EHM) där man tillsammans arbetat kring frågor om elevens/elevs lärande, utveckling och hälsa med fokus på följande faser: beskriva och redogöra, analysera och förstå samt planera hur vi ska arbeta vidare.

Skolan har strävat efter att utveckla en tillgänglig lärmiljö (fysisk, social och pedagogisk) för alla elever, bl.a. genom att eleverna har haft tillgång till tidshjälpmedel (Time Timer), elevskärmar m.m.

Skolsköterskan har haft hälsosamtal tillsammans med elev och vårdnadshavare i förskoleklass. Samtalet har då bl.a. handlat om elevens mående. I åk.2 har skolsköterskan haft hälsokontroll och träffat eleverna två och två.

Förskoleklass

Inför mottagande av de nya förskoleklass eleverna på Agnetebergsskolan finns det en kommunikation mellan rektorerna i förskolan och grundskolan kring behov. Specialpedagogen kontakter/besöker därefter förskolorna. Utifrån den informationen gör specialpedagogen en kartläggning som ligger till grund för klassindelning. Överlämning och information sker från specialpedagog till blivande förskoleklasslärare och fritidspersonal. Detta är en viktig del i skolans förebyggande och främjande arbete som gör att mottagandet vid höstterminens start underlättas och skapar trygghet för vårdnadshavare, elever och personal.

Skolan har en organisation som har möjliggjort att eleverna i de båda förskoleklasserna och åk.1 klasserna har haft en regelbunden och daglig samverkan med varandra. De har bl.a. haft sina lokaler i nära anslutning till varandra, vilket i praktiken har underlättat samverkan under skoldagen, t.ex. i samband med utelek, idrott, Läslyktan, matematik och musik.

Vid utvecklingssamtalet samt skolsköterskans enskilda hälsosamtal har det framkommit att både elever och föräldrar har varit mycket nöjda över det nära samarbetet som funnits mellan förskoleklass, åk.1 och övriga klasser.

Resultaten på skolans egen enkätundersökning visar att eleverna i förskoleklass känner sig trygga och trivs bra på skolan.

Sammanfattning av svaren på enkäter, 2019-2020

Enkät som genomförts med samtliga grundskoleelever i kommunen, nov. 2019

Agnetebergsskolan	2016	2017	2018	2019
Jag trivs bra i skolan.	92,4	93,1	94,8	97,3
Jag har arbetsro på lektionerna.	69,4	67,4	82,8	87,5
Jag känner mig trygg i skolan.	95,0	91,7	90,9	98,2
Jag har vänner i skolan.	97,6	96,1	98,4	98,2
Jag tycker att skolgården är bra.	--	--	95,2	95,5
Jag är nöjd med mitt skolarbete.	--	--	95,8	99,1
Jag är vänlig mot alla elever och vuxna på skolan.	--	--	96,7	97,3

Källa: Arvika kommuns grundskoleenkät

Resultaten för Agnetebergsskolans elever 2019 visas i en jämförelse med svaren från 2016 till 2018. De procentvärden som anges är den andel av eleverna som svarat att påståendet stämmer helt/stämmer till stor del. Procentvärdena har stigit 2019 jämfört med tidigare år på frågorna om eleverna trivs och känner sig trygga i skolan, har arbetsro på lektionerna, tycker att skolgården är bra, är nöjd med sitt skolarbete, samt om de är vänliga mot alla elever och vuxna på skolan. På frågan om de har vänner i skolan så ligger procentvärdet 2019 något under 2018, men är högre i jämförelse med 2016 och 2017. De sista tre påståendena tillkom i enkäten läsåren 2018-2019, samt 2019-2020.

Skolans egen trygghetsenkät som genomförts med förskoleklass-åk.3, mars 2020

Påstående	2018	2019	2020
Jag trivs i klassen.	100	100	99,4
Jag känner mig trygg i klassen.	100	100	99,4
Jag har kamrater i skolan och i klassen.	99	100	100
Jag har arbetsro på lektionerna.	95	99,3	98,8
De vuxna i skolan lyssnar på mig och bryr sig om mig.	98	99	99,4
Jag vet vem/vilka jag ska prata med på skolan om jag eller någon annan har behandlats illa.	98	100	99,4
Jag pratar med min lärare om jag behöver det.	98	100	100

Källa: Agnetebergsskolans egen trygghetsenkät. Svaren har angetts i procent.

Resultaten för Agnetebergsskolans elever 2020 visas i en jämförelse med svaren från 2018 och 2019. De procentvärden som anges är den andel av eleverna som svarat att påståendet stämmer helt/stämmer till stor del. Av skolans elever så har 167 av 174 elever svarat på enkäten. Resultaten på enkäten 2020 är något lägre jämfört med 2019, men i det stora hela så är resultaten ganska likvärdiga samtliga år.

Vad gäller påståendet ”Jag har arbetsro på lektionerna.” så ligger det värdet lite lägre 2020 jämfört med 2019, men jämfört med 2018 så är resultatet 3,8 procent högre.

På frågan vad eleverna gör om de själva eller någon kamrat blir illa behandlad så svarar eleverna att de säger till sin fröken/magister. Övriga svar är att de säger till en vuxen, tröstar och hjälper den som någon har varit dum mot, säger ”sluta”, hämtar en fröken, går därifrån, blir arg och vill därför inte lyssna samt att de struntar i det. Flera elever uppger att kamraterna inte lyssnar på dem.

När det gäller frågan vad eleverna tycker är bra med Agnetebergsskolan svarar de bl.a. att allting är bra (många svar), att det är en bra skola, att alla är snälla, att maten är god, att det är roligt att gå till skolan och att elever och vuxna är snälla och hjälpsamma. De upplever också att alla vuxna bryr sig om alla elever. Angående kamrater på skolan svarar eleverna bl.a. att kompisarna är snälla och bra, att de får vänner, att de leker och har roligt, att de får leka med de större barnen, att rasterna är roliga, att det alltid finns någon att leka med och att alla ska få vara med i leken.

Eleverna svarar att utemiljön är bra med stor skolgård och att det finns många roliga saker att hitta på ute. De tycker att det finns bra ställen som t.ex. klätterställningen, fotbollsplanen och bandyplanen.

De elever som upplever att de är otrygga utomhus nämner platserna: klätterställningen, gungan (har ramlat där), och fotbollsplanen. Inomhus nämns platserna: i trappan, då man är rädd för att ramla när många elever springer och det är trångt. Det finns också elever som tycker att det är jobbigt med ljudnivån i trappan/korridoren efter rasten. I de fall då det har framkommit att enskilda elevers mående inte har varit bra så har läraren haft enskilt samtal med dem.

Vad gäller undervisning och lärande tycker eleverna att de lär sig mycket och bra saker (t.ex. skriva, läsa, matte). Övrigt som nämns är att det är kul med gymna, sjunga, simma och se film. De tycker även att lärarna är bra på att lära ut saker.

Analys av förskoleklassens och grundskolans kartläggning samt åtgärder under läsåret 2019-2020

Åtgärder som fått positiv effekt för trivseln och tryggheten:

Under Corona pandemin gäller särskilda restriktioner vad gäller kontakt mellan vårdnadshavare, personal och elever på skolan/fritidshemmet. Det innebär att anpassningar kring hur personalen kommunicerar med vårdnadshavarna måste tas i beaktan av alla.

Den kommunövergripande grundskoleenkäten samt skolans egen trygghetsenkät visar att en mycket stor andel av eleverna trivs och känner sig trygga på Agnetebergsskolan. Dialogen mellan lärare, elev och hem har bidragit till en större förståelse och delaktighet kring elevernas mående. Vad gäller arbetsro på lektionerna så har resultatet stigit markant de sista två åren, från 67,4 % till 87,5 %.

En anledning till det är att skolans lärare och övrig personal under läsåret har haft det som ett utvecklingsområde. Frågeställningar som har lyfts i klasserna för diskussion har varit: Vad innebär ordet arbetsro? När är det viktigt att vi har arbetsro? Varför behöver vi ha arbetsro? Arbetsron har kontinuerligt följts upp i alla klasser.

Skolans egen trygghetsenkät har en stor svarsfrekvens när mentorerna utför den i skolan tillsammans med eleverna (96 %). Det är mycket positivt att skolan har så höga resultat på samtliga påståenden. En bidragande orsak till det är att skolan har haft ett gemensamt, aktivt och reflekterande förhållningssätt till de normer och värden som den förmedlat genom sin organisation och undervisning. Vid behov har frågor även diskuterats med eleverna på klassråd/elevråd.

Skolans förebyggande insatser med regelbundna elevhälsomöten (EHM) har minskat behovet av akuta åtgärder. Fokus har då legat på: nuläge, reflektion, fördjupning, planering och avslut. Det kollegiala lärandet och salutogena förhållningssättet har gjort att skolan har blivit bättre på att ringa in utmaningar och möjligheter, långt innan arbetsinsatserna har blivit enbart av åtgärdande karaktär.

Personalen har bemött elevernas attityder, värderingar och språkbruk. De har även haft samarbetsövningar för att ge eleverna exempel och modeller på hur man visar respekt och hänsyn i praktiken. Värdegrundsarbetet kring "Vänskap och hälsa", där lärare, kurator och skolsköterska har samarbetat, har fallit mycket väl ut och kommer därför att fortsätta även under hela nästa läsår.

Alla på skolan har tagit avstånd från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Alla kränkningar och konflikter som har kommit till personalens kännedom har föranlett omedelbara åtgärder. Detta gäller även om personalen har fått kännedom om kränkningar och trakasserier som har förekommit på fritiden inom de sociala medierna. Diskussioner med eleverna har förts om de sociala mediernas betydelse och vilka risker som kan uppstå. Utifrån uppkommit behov har åk.3 jobbat specifikt med de sociala mediernas betydelse vad gäller risk för kränkning. I det arbetet har kurators delaktighet varit värdefull.

Vid de ärenden som vårdnadshavare har kontaktats har personal, rektor, elever och vårdnadshavare tillsammans varit delaktiga i utredningsarbetet, ärendena har dokumenterats, följts upp och avslutats.

Personalen har haft återkommande diskussioner på arbetslagsmöten, som är en gång i veckan, om hur de genom sitt förhållningssätt och agerande förankrar normer och värderingar hos eleverna. Vid behov har rektor, specialpedagog, kurator eller skolsköterska kontaktats som stöd och bollplank.

Skolans ordningsregler har processats fram genom diskussioner i klasserna, därefter har beslut fattats på elevrådet. På elevrådet har reglerna följts upp kontinuerligt under läsåret. Elevrådsrepresentanterna har varit goda förebilder för att aktivt upprätthålla reglerna.

Skolgården är en gemensam stor yta. Eleverna i förskoleklass och åk.1 har mest använt utrymmet på skolans framsida. Att de yngre eleverna har haft ett begränsat område att vara på har gett dem en större närhet till vuxna och en tryggare utemiljö. Eleverna i åk.2-3 har använt hela skolgården för rastaktiviteter. Under två dagar i veckan har fritidspersonal haft rastaktiviteter på förmiddagsrasten för åk.2-3.

Detta har varit ett bra stöd för de elever som har svårt för leken på egen hand. Detta har fallit väl ut, så inför läsåret 2020-2021 planerar skolan att även ha rastaktivitet för de yngre eleverna, f-klass - åk.1, vid två tillfällen i veckan. Eleverna har varit positiva till skolgården och de lekredskap som finns, t.ex. linbanan, klätterställningen, gungbrädan, gungorna, sandlådorna, labyrinten etc. Skolan har haft många rastvärdar ute, vilket har bidragit till en ökad trygghet på hela skolgården.

Vissa elever har fått vuxenstöd på rasterna, då detta har varit ett behov. Rastvärdsschemat har följts upp en gång i månaden på lärarnas "Husmöte" och "Fritidsmöte".

Samverkan mellan lärare/pedagoger, elever och klasser har bidragit till en tryggare skolmiljö. Ibland har elever i olika åldrar och klasser samarbetet i undervisningen, vilket har utmanat elevernas kunskaper samt att de äldre eleverna har fått agera förebilder för de yngre.

Kartläggningen visade också att följande åtgärder inte har gett någon effekt eller behöver utformas på ett annat sätt:

Skolan har under läsåret uppmärksammat hur användandet av sociala medier har nått en allt yngre målgrupp, t.ex. Tik tok. Elevernas användande av sociala medier på fritiden har i allt större utsträckning lett till att konflikter har uppstått, konflikter som i sin tur har följt med till skolan för att utredas där. Det samma gäller för användandet av våldsamma dataspel, där det ofta finns en åldersgräns som skolans elever inte har uppnått. Skolan ser att antalet elever som är trötta och har bristande koncentration har ökat, vilket i sin tur påverkar deras skolarbete och sociala samspel med varandra. Vetenskaplig forskning (2020) pekar på att elevernas förmåga till empati och att kontrollera aggressioner försämras. Skolkurator, skolsköterska och lärare ska tillsammans med eleverna i åk.3 arbeta förebyggande kring moral och etik vad gäller sociala medier och våldsamma dataspel. En målsättning för skolan är också att en ökad samverkan mellan skola och hem kring det här ska leda till ett bättre mående för alla elever.

Flera elever uppger i skolans egen trygghetsenkät att deras kamrater inte är så bra på att lyssna på dem. Personalens analys är att det är många elever som befinner sig i en utvecklingsfas då de är i behov av mycket uppmärksamhet och omedelbar feedback, både från vuxna och elever. Det här är ett utvecklingsområde där skolan i dialog med hemmet kan samverka. Detta då aktuell forskning pekar på att samtalsstiden mellan förälder och barn har minskat avsevärt.

Pedagogerna behöver samtala än mer med eleverna om olika funktionsvariationer, vilket skulle öka elevernas medvetenhet om diskriminering. I skolans arbete med "Läskyktan" har klasserna aktivt jobbat med de olika diskrimineringsgrunderna, något som har fungerat väl och öppnat upp för spontana samtal.

Skolan har haft ett aktuellt rastvärdsschema som har varit uppsatt i personalrummet. Där har det stått namn på de rastvärdar som har varit ute. När ordinarie rastvärdar har varit sjuka eller på kurs ska vikarie informeras om hur de ska fördela sig över skolgården samt vilka platser (t.ex. vid klätterställningen, gungorna, linbanan, på bandy- och fotbollsplanen) de behöver trygga upp med sin vuxennärvaro. Personalen ska även stärka upp med större vuxennärvaro på platser där elever har upplevt att de känner sig otrygga inomhus, t.ex. i trappan och korridorerna.

Kartläggning under läsåret 2019-2020, grundsärskola

Eleverna i grundsärskolan har integrerats med grundskolan utifrån varje enskild elevs förutsättningar och behov. Det har inneburit att några elever har deltagit på lektioner i idrott, musik, och raster. Personalen i grundskolan och grundsärskolan har haft viss kommunikation, för att försöka ta tillvara på de möjligheter som finns för integrering.

Personalen i grundsärskolan har kontinuerligt stämt av med vårdnadshavarna hur eleverna känner trivsel och trygghet i skola/fritidshem. Vid utvecklingssamtal 1 gång/termin har trivsel och trygghet varit en viktig fråga. Alla elever har haft en kontaktbok, några elever har även haft tillgång till en iPad som kommunikationslänk mellan hem och skola. En veckodagbok har också skickats hem med information och bildokumentation om veckans verksamhet i skolan.

Grundsärskolans lokaler är byggda vt. 2016, och är anpassade utifrån elevernas behov och funktionsvariationer. De elever som är i behov av fritidstillsyn har sin fritidshemsverksamhet i samma lokaler och med samma personal eller integrerat med Agnetebergs fritidshem om detta är gynnsamt för eleverna.

Under höstterminen 2019 gjordes en kommunövergripande trygghetsenkät riktad till vårdnadshavarna. Resultatet som redovisas i det övergripande kvalitetsarbetet i kommunen och avser då hela grundsärskolan ämnen/ämnesområden i Arvika kommun.

Några elever har inför utvecklingssamtal besvarat en elevenkät, svaren är svåra att tolka eftersom eleverna har haft svårt att ge adekvata svar.

Analys av grundsärskolan, kartläggning och åtgärder under läsåret 2019-2020

Åtgärder som fått positiv effekt för trivseln och tryggheten:

Personalen har bjudit in vårdnadshavarna till gemensamma föräldramöten, utvecklingssamtal, trivselträffar samt spontana besök i skolan. Detta har gett vårdnadshavarna inblick i undervisningen och verksamheten på fritidshemmet.

Personalen har dagligen informerat vårdnadshavarna om skolans verksamhet genom kontaktböcker samt även via iPad. Vid behov har personalen ringt till vårdnadshavaren. Vårdnadshavarna har alltid haft möjlighet att nå någon av personalen via telefon under hela skoldagen samt under fritidshemstiden. Någon personal har alltid funnits tillgänglig i hallen vid början och slutet av dagen.

Personaltätheten har varit hög på grund av att eleverna behöver mycket vuxenstöd både i undervisning och i det sociala samspelet. Vuxenstödet har skapat trygghet för både elever och vårdnadshavare.

Varje elev har haft ett individuellt anpassat dagsschema där det tydligt har framgått vad man ska göra och var man ska vara i skollokalerna.

På personalens schema har det framgått även vem som arbetar med eleven. Detta har skapat trygghet och tydlighet både för elever och personal. Samma typ av schema har funnits på fritidshemmet.

Miljön inne och ute har varit väl anpassad till elevernas behov. Inomhus har eleverna haft incheckningsbilder så de tydligt har kunnat se vilken aktivitet rummet är anpassat för. Vid samlingar och arbetspass har varje elev haft en egen förutbestämd plats.

Lilla skolgården utanför grundsärskolan har staket och grindar, då några av eleverna varit rymningsbenägna. När grundsärskolans elever använt den stora skolgården på raster har personalen använt gula västar som visar tydligt var de vuxna finns.

Vid beställning av vikarier har det via Bemanningscentralen funnits ”Prio-vikarier” för både skola och fritidshem. ”Prio” innebär att man har några få vikarier som känner till verksamheten både i skolan och på fritidshemmet, detta skapar trygghet för eleverna och verksamheten. En omfördelning av personalen inom verksamheten har vid personalfrånvaro varit ytterligare ett sätt att behålla den trygghet och stabilitet som är viktig för eleverna.

Under läsåret har den nya ”Elevhälsoplanen” implementerats i personalgruppen. Målet har varit att binda samman lärandeuppdrag med elevhälsoupdrag.

Skolans EHT-team har funnits som stöd för arbetslaget och man har regelbundet stämt av elevernas mående och trivsel i skolan/fritidshemmet.

Kartläggningen visade också att följande åtgärder inte har gett någon effekt eller behöver utformas på ett annat sätt:

Elevunderlaget (12 elever) är en elevgrupp som har stora behov och betydande begränsningar genom sina funktionsvariationer. Alla elever är beroende av att ha en vuxen som stöd både i undervisningen och i det sociala samspelet. 6 av 12 elever har behov av alternativ kommunikation vilket påverkar möjligheten att samtala och vara delaktiga i värdegrundsarbete. På grund av detta blir vårdnadshavarna mycket viktiga samarbetspartners för skolans/fritidshemmets personal. Det är vårdnadshavarna som bäst kan se hur deras barn mår och trivs i skolan/fritidshemmet. Trygghetsenkäterna har därför riktats till vårdnadshavarna. Det är i det dagliga skolarbetet som personalen alltid måste vara uppmärksamma på elevernas mående. Kränkningar har än så länge inte funnits inom grundsärskolans elevgrupp.

Inför nytt läsår 20-21 skulle återkommande forum läggas in regelbundet där grundskolans och grundsärskolans personal träffas för att diskutera möjligheter till samverkan. Detta skulle bli ett utvecklande arbete som ger ökad förståelse och positiv effekt i elevgrupper både i grundskola och grundsärskola.

Mål samt främjande och förebyggande åtgärder för läsåret 2020-2021

Med utgångspunkt från utvärderingen och analysen av föregående års arbete samt kartläggningen revideras målen och nya åtgärder bestäms för årets plan.

Mål

- Elever ska känna sig trygga i att all personal aktivt ingriper, åtgärdar och följer upp, så snart någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling upptäckts eller anmälts, d.v.s. nolltolerans.
- Vi har en god arbetsmiljö, där alla bemöts med respekt, känner trygghet, trivsel och arbetsglädje. Alla använder ett respektfullt och vårdat språk.
- All personal ska veta hur de ska agera vid upptäckt av diskriminering/trakasserier/kränkande behandling.
- Vi ska i de årliga enkätsvaren från eleverna kunna se en positiv utveckling, vad gäller deras svar om trygghet, trivsel, arbetsglädje och arbetsklimat.
- Vi ska under året bygga upp en samlad bild av hur det främjande och förebyggande arbetet som görs på skolan ser ut, för att inför nästa läsår kunna utveckla det vidare.

Övergripande främjande och förebyggande åtgärder

Skolnivå

- Skolan har ett gemensamt, aktivt och reflekterande förhållningssätt till de normer och värderingar som den förmedlar genom sin organisation och undervisning.
- Forum planeras in där personal träffas för att diskutera samverkan, t.ex. vad som är mest gynnsamt för särskolans elever när de integreras med grundskolan. Utifrån behov finns det med representanter från personalgrupperna inom grundsärskolan, grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet vid, t.ex. fortbildning, gemensamma teman som har ett elevhälsofrämjande syfte, samt vid diskussioner som handlar om skolans regler och normer för den gemensamma skolgården.
- Diskussioner förs inom personalgruppen för att enas om tolkning av regler, påföljder samt hur och när man ska agera i olika situationer.
- Närvarande och engagerade vuxna i skolan.
- Eleverna i grundsärskolan har alltid ett vuxenstöd med sig.
- Rastvärdar: Många vuxna är ute på rasterna samt att rastvärdarna fördelar sig på skolgården utifrån behov. Vissa elever har behov av resurspersonal. Rastvärdsschemat följs upp en gång i månaden när det är "Husmöte" för lärarna.
- Rastaktiviteter för förskoleklass-åk.1 två gånger i veckan, och för åk.2-3 två gånger i veckan.
- Alla klasserna, grundsärskolan och förskoleklass-åk.3, gör en trygghetsenkät för att undersöka var eleverna känner sig mest trygga/otrygga på skolgården och inomhus. Trygghetsenkäten görs i klasserna i mars. Vårdnadshavarna är delaktiga för de elever som har svårigheter med att själva svara på frågorna.

- Trygghetsfrågor som stående punkt på arbetslagsmöten.
- Gemensamt ta fram skolans ordningsregler vid terminsstart. Uppföljning på Klassråd och beslut på Elevråd. Om ordningsreglerna inte följs vidtar skolan åtgärder.
- Personalen i EHT-teamet finns vid behov med som handledare och stöd för lärarna och övrig personal. Detta för att skapa en samsyn kring förhållningssätt, arbetsmetoder och strategier för elever i behov av särskilt stöd.
- Skolan följer den nya kommunövergripande Elevhälsoplanen.
- Förebyggande insatser med regelbundna elevhälsomöten (EHM) för att minska behovet av akuta åtgärder. EHT-team och berörd personal deltar i det kollegiala lärandet och salutogena förhållningssättet.
- Värdegrundsarbete, "Vänskap/Hälsa", för alla elever på Agnetebergsskolan.

Gruppnivå

- Personalen tar tillfällen i akt och bemöter elevernas attityder och värderingar.
- Samarbetsövningar: Ge eleverna exempel och modeller på när/hur man visar respekt och tar hänsyn samt hur de kan använda det i praktiken, t.ex. på raster och i konfliktsituationer.
- Trygghetsfrågor diskuteras regelbundet på klassrådet och förs vid behov vidare till elevrådet.
- Gemensamt framtagna ordningsregler för klassen. Dessa följs kontinuerligt upp på klassråden.
- I den dagliga verksamheten med eleverna finns det med moment som tar upp värdegrundsfrågor.
- Exempel på metoder som används för att stärka gruppen/klassen: värderingsövningar, samtal, temaarbete, rollspel, trygghetsövningar, diskussioner kring rättigheter och skyldigheter, massage, yoga och mindfulness - Barn i balans etc.
- Vid värdegrundsarbetet "Vänskap/Hälsa" deltar skolans kurator och skolsköterska.

Individnivå

- Elevsamtal, enskilt eller i smågrupper.
- Genom samtal stärka enskilda elever, positiv förstärkning.
- Uppmärksamhet på situationer där elever kan riskera att känna sig uteslutna eller kränkta på annat sätt.
- En fungerande dialog mellan skola-hem-skola.
- Samtal med berörda elever då kränkningar förekommer, samt dokumentation, kontakt med vårdnadshavare, fylla i blankett om kränkande behandling/trakasserier/diskriminering, samt stöd från elevhälsoteamet.
- Pedagogerna kan utifrån behov och önskemål boka tid med personal från elevhälsoteamet för att få stöd och handledning i det sociala arbetet med elever och föräldrar.

Ansvar: Rektor och all personal

Kränkande behandling

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan granskar varje läsår rutiner på skol- grupp- och individnivå för att upptäcka och se om de kan innebära risk för kränkningar av elever.
- Diskussioner med eleverna förs om de sociala mediernas betydelse vad gäller risk för kränkningar, d.v.s. vilket ansvar var och en har för det som skrivs och vilka bilder som publiceras.
- Personalen är medveten om sin betydelse som förebild genom sitt förhållningssätt och agerande.
- Skolan arbetar på olika sätt med begrepp ur Lgr 11, såsom demokrati, mänskliga rättigheter, respekt, ansvar m.m.
- Ett förebyggande arbete med språkbruket sker i klasserna.
- Personalen arbetar med socialt emotionellt lärande i klassrummet som syftar till att alla ska känna sig lika värda. Detta ska ske under hela skoldagen.
- Skolans personal har nolltolerans mot alla former av kränkningar och ingriper genast. Det här gäller även om personalen får kännedom om kränkningar som förekommer på fritiden inom de sociala medierna, då det påverkar elevens/elevernas skolsituation.
- Personalen är lyhörd och tar elevernas signaler på allvar.
- Alla klasser diskuterar i början av höstterminen vilka ordningsregler som ska gälla på skolan, med speciell inriktning mot diskriminering och kränkande behandling. De följs sedan upp i elevrådet där reglerna slutligen bestäms. Även lokalvårdare, kökspersonal och vaktmästare görs delaktiga i arbetet.
- Det förs ett medvetet arbete och en kontinuerlig information mellan personalen för att skapa en gemensam grundsyn kring regler och bemötande av elever, i de fall man behöver ingripa.
- En kontinuerlig dialog förs med eleverna för att tydliggöra vad som är viktigt på rasterna och lektionerna för att alla ska trivas.
- Angripa språkbruket utifrån vad som upplevs som kränkningar. Diskutera och synliggöra jargonger elever emellan. Personalen ingriper omedelbart om en elev visar tråkig jargong/attityd.
- Arbeta med att stärka eleverna så maktstrukturer och hierarkier inte får möjlighet att utvecklas. Ibland styr personalen gruppindelningar för att inte ge utrymme för uteslutningar. Personalen är särskilt uppmärksam på faran för gruppbildning och andra oönskade effekter, t.ex. när eleverna står i led.
- Konflikter bearbetas enskilt, i grupp och tillsammans med föräldrar, utifrån situationen. Bedömningen när föräldrar ska kontaktas görs av läraren, t.ex. när föräldrar och lärare behöver ha gemensamma strategier.
- Tydlighet mot eleverna och en medveten träning för att få ljudnivån i klassrum, matsal, idrottshall och korridorer på en lagom nivå.
- Sträva efter att organisera rastvärdssystemet effektivt och med genomtänkta lösningar, t.ex. rastvärdar både på framsidan och baksidan av skolbyggnaden och på de ställen där elever har upplevt sig otrygga (se sammanställning av trygghetsenkät).
- Uppmuntra eleverna till nya kontakter för att lösa upp olika gruppkonstellationer.

Ansvar: All personal

Trakasserier och sexuella trakasserier

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan har en nolltolerans för trakasserier, såväl sexuella som sådana med hänsyftning till diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Personalen för diskussioner med eleverna om språkbruk som kan uppfattas som trakasserande och har sexuell anspelning.

Ansvar: All personal

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolan ska skapa förutsättningar för eleverna att kunna utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa könsroller.
- Genusperspektivet ska finnas med i alla beslut som rör skolans organisation och verksamhet.
- En medveten fördelning av "taltid" för att ge flickor och pojkar samma förutsättningar.
- Oavsett om man är pojke eller flicka har man rätt att välja aktivitet efter intresse. Eleverna får exempel genom att titta på film, läsa böcker etc.

Ansvar: Rektor och all personal

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Alla elever skall bemötas med respekt oavsett elevens känsla av könsidentitet.
- All verksamhet på vår skola ska genomsyras av ett genusperspektiv för att öka jämställdheten.
- Om någon elev inte identifierar sig som flicka eller pojke eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön bemöts det med förståelse och respekt. Samtal och reflektioner med eleverna ska ske i naturliga sammanhang.
- Oavsett om man är pojke eller flicka har man rätt att välja aktivitet efter intresse. Eleverna får exempel genom att titta på film och läsa böcker.

Ansvar: All personal

Etnisk tillhörighet

Främjande och förebyggande åtgärder:

- All personal medverkar till att utveckla barnens och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och förmåga att ta ansvar för andra människor.
- Tolk används vid samtal och möten.
- All personal tar tillfällen i akt och bemöter elevernas attityder och föreställningar runt etniska likheter och olikheter, demokrati och jämlikhet.
- Tydliggöra via tolk för föräldrar med utländsk härkomst vad skolan har för förväntningar på elevernas skolgång.

Ansvar: All personal

Religion eller annan trosuppfattning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- I det vardagliga arbetet bemöts elevers frågor och funderingar, t.ex. om olika trosuppfattningar.
- Uppmärksamma och arbeta med mångkultur och de högtider som våra elever firar.

Ansvar: All personal

Funktionsvariation

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Planera och anpassa skolans lokaler och verksamhet efter de olika behov som finns för elever och vårdnadshavare med funktionsvariation.
- Vårdnadshavare med funktionsvariation ska ges samma möjligheter som övriga vårdnadshavare att besöka skolan och delta i anordnade aktiviteter.
- Arbeta med att öka kunskapen hos elever och personal om olika funktionsvariationer. Ha en förståelse om vikten av ett bra bemötande.
- Anpassa arbetssätt och material utifrån elevernas behov.
- Inom varje klass ordna aktiviteter där man kan få känna på några förutsättningar för olika funktionsvariationer.
- Planera in och ge pauser till elever som har stort rörelsebehov.

Ansvar: Rektor, all personal

Sexuell läggning

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Arbeta för ökad förståelse, respekt och acceptans för olika sexuella läggningar.
- Diskussioner om olika familjebildningar tas upp i klasserna i naturliga sammanhang.
- Samtal och reflektioner med eleverna kring deras bruk av ord med sexuell anspelning.

Ansvar: All personal

Ålder

Främjande och förebyggande åtgärder:

- Skolans lokaler och skolgård är till för alla oavsett ålder.
- Nyanlända elever skolplaceras utifrån ålder och social mognad.

Ansvar: Rektor och all personal

Delaktighet – förankring - information

Augusti/september 2020

- Planen för läsåret 2020-2021 presenteras för eleverna.
- Arbetet mot målen och med åtgärderna för läsåret planeras av personalen och elevernas tankar och förslag tas tillvara.
- Planen för läsåret 2020-2021 läggs under början av höstterminen ut på skolans hemsida.

November

- Den kommungemensamma elevenkäten genomförs med åk.1-3. Mentorerna i förskoleklasserna gör en muntlig avstämning med varje elev. Uppföljning med eventuella justeringar görs i planen.

Mars

- En trygghetsenkät genomförs med eleverna, F-klass till åk.3. Den sammanställs av specialpedagogen, därefter analyseras resultaten av klasslärarna och i arbetslagen. Eleverna i varje klass lämnar synpunkter på arbetet kring trivsel och trygghet och kommer med förslag på åtgärder. Eleverna i grundsärskolan gör en kommunövergripande trygghetsenkät riktad till vårdnadshavarna. Resultatet analyseras och förslag på åtgärder utarbetas.

Juni

- Vid pedagogiska konferenser eller PKU-dagar i juni granskas läsårets arbete. Med utgångspunkt från enkäterna, olika kartläggningar och den dokumentation som finns analyseras och utvärderas samtliga mål i planen, samt hur arbetet har fungerat på organisations-, grupp- och individnivå. Nya mål och åtgärder diskuteras. Utvärderingsfrågorna i planen används som stöd.
- Samtal med eleverna klassvis om mål och åtgärder för kommande läsår. Elevernas synpunkter och förslag tas tillvara, enskilda såväl som elevrådets.
- Gemensamma mål, förebyggande och förhindrande åtgärder för läsåret 2021-2022 dokumenteras i skolans *Kvalitetsredovisning* och är ett underlag för den revidering som görs i början av nästa läsår.

Under läsåret följs arbetet kring den *Årliga planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* kontinuerligt upp i samtliga klasser. Detta för att säkerställa att alla elever behandlas lika och att elevernas åsikter tas tillvara. Skolans likabehandlingsarbete följs även regelbundet upp på Elevhälsoteamets möten under hela läsåret.

Vårdnadshavare har möjlighet att kontinuerligt lämna synpunkter på planen och på arbetet med likabehandling, till rektor, ansvarig mentor eller till elevhälsoteampersonal. Exemplar av den *Årliga planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling* ska finnas i skolans krisplan samt i varje klassrum. Planen finns även utlagd på skolans hemsida.

Ansvar: Rektor, klasslärare, specialpedagog och EHT-team

Kompetensutveckling

Värdegrundsfrågor från Lgr 11 har lyfts i alla arbetslag i samband med arbetet med de främjande och förebyggande åtgärderna.

Elevärenden blir belysta utifrån diskussioner mellan olika professioner på elevhälsoteammöten (EHT-möten) en gång per månad, samt vid behov på elevhälsomöten (EHM).

Lärare och övrig personal har fått handledning av personal i EHT-teamet vad gäller medicinsk information, pedagogisk handledning samt handledning kring elever med social problematik.

EHT-personalen fortsätter arbetet med den nya kommunövergripande Elevhälsoplanen.

Uppföljning och utvärdering

Arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling ska följas upp, utvärderas och dokumenteras fortlöpande.

September/oktober 2020

- Avstämning görs kring varje elevs mående, vid behov görs även intervjuer och kartläggningar.
- Vid höstterminens utvecklingssamtal samlas enskilda föräldrars synpunkter in och tas tillvara.

November

- Eleverna i åk.1-3 svarar på en kommunövergripande enkät med frågeställningar runt likabehandling, trygghet och inflytande i skolan. Svaren sammanställs centralt och skickas till skolan för vidare analys och eventuella åtgärder på skolan.

Mars 2021

- Alla elever svarar på skolans egen trygghetsenkät. Vid behov görs intervjuer och kartläggningar. Svaren analyseras och utvärderas i arbetslagen och tillsammans med eleverna i respektive klass.
- Vid vårterminens utvecklingssamtal samlas enskilda föräldrars synpunkter in och tas tillvara.

Juni

- Arbetslagen gör en bedömning av måluppfyllelsen och en utvärdering av planens främjande och förebyggande åtgärder. Samtidigt görs en utvärdering av planens övriga delar.
- Varje klass gör också en utvärdering av de främjande och förebyggande åtgärderna.
- Övriga synpunkter på planen samlas in.
- Synpunkter från enskilda föräldrar tas tillvara.
- Arbetslagen och klasserna diskuterar vilka förebyggande och främjande åtgärder som ska prioriteras kommande läsår.
- Personalen beslutar vilka mål som ska finnas med i nästa års plan.
- Elevhälsoteamet ansvarar för att utvärderingen sammanställs skriftligen. De ansvarar även för eventuell revidering av planen och för att nya mål och åtgärder skrivs in.
- Uppföljning och utvärdering av planen ska vara klar senast augusti 2021. Arbetet är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

Dokumentation: En uppföljning/utvärdering ska leda fram till: Vilka åtgärder som har varit bra, fungerat och vad som behöver förbättras. Vad som har gjorts och vad som planeras. Hur man har samverkat med elever och personal. Utvärderingen dokumenteras i skolans *Systematiska kvalitetsredovisning*. I slutet av läsåret, juni månad, görs en slutgiltig årlig utvärdering som ligger till grund för kommande läsårs Årliga Plan.

När åtgärder sätts in under en begränsad tid ska det alltid finnas en dokumenterad tidsplan, d.v.s. när åtgärden har påbörjats och när den har avslutats.

Ansvarig: Rektor och all personal

Stödfrågor vid utvärderingen av planens mål och åtgärder

- Har vi nått vårt mål?
- Har åtgärderna genomförts? (Om inte: Varför och vem bär ansvaret?)
- Vilka åtgärder planeras men har ännu inte vidtagits?
- Åtgärder som gett positiv effekt. Vad var bra?
- Vilka åtgärder behöver förbättras? Hur?
- Har vi använt resurserna rätt?
- Hur har samverkan skett?

Frageställningar som undersöker skolans verksamhet

- Har nya risker och hinder uppmärksammas vid utvärderingen och vilka nya åtgärder behöver göras?
- Har risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling framkommit i kommunens grundskoleenkät?

- Har några konkreta händelser inträffat som kan upplevas som diskriminering trakasseri eller kränkande?
- Förekommer repressalier?
- Har diskriminering, trakasseri eller kränkande behandling uppmärksammats av elev- eller lärarorganisationer?
- Granska riskerna för diskriminering, trakasseri och kränkning utifrån organisationsnivå:
Resursfördelning, lokaler, utemiljö, personella resurser granskas på arbetslagsträffar, APT, EHT och klasskonferenser.
Riskerar skolan, genom sin organisation, att diskriminera elever och föräldrar direkt, indirekt, genom bristande tillgänglighet eller genom handlingar som kan upplevas som instruktioner till diskriminering eller repressalier? Granskas mot diskrimineringsgrunderna.
- Granska riskerna för diskriminering, trakasserier och kränkningar utifrån gruppnivå och individnivå:
Elevernas upplevelser och synpunkter fångas upp vid gruppintervjuer, enkätfrågor, samtal med elever, elevråd. Upplevelser och synpunkter fångas upp vid utvecklingssamtal.
- Förekommer beteenden från vuxnas sida som kan upplevas som diskriminering, trakasserier eller kränkningar?

Frågeställningar som analyserar skolans verksamhet

- Vilka risker har framkommit?
- Vad är orsaken till riskerna?
- Hur kan riskerna minimeras? Vilka åtgärder behöver göras?
- Vad är orsaken till händelser som upplevts som diskriminering, trakasserier eller kränkningar? Hur har de följts upp? Och hur kan de förebyggas i fortsättningen?

Framåt

- Hur använder vi oss av våra erfarenheter i kommande läsårs ”Årlig Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling”?

Uppmärksamma – utreda – dokumentera – åtgärda och följa upp diskriminering, trakasserier och kränkande behandling mellan elever

Allmänna rutiner för att uppmärksamma:

- Trygghetsfrågor tas upp inom arbetslagen.
- Trygghet och trivsel tas upp på utvecklingssamtalen.
- Regelbundna samtal med enskilda elever i klasserna.
- Enkäter.
- Uppmärksamhet inför förändrat beteende.
- Dokumentation och kartläggning.
- Dialog med hemmen.
- Frånvarostatistik med uppföljning.

Ansvar: All personal

Vuxen kränker barn/elev

Om vuxen utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När en vuxen kränker ett barn eller en elev ska man som kollega och/eller chef reagera och påtala hur man upplevde situationen.
2. Ansvarig rektor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits i den akuta situationen. Rektor meddelar huvudman.
3. I en situation där kränkning misstänks eller har förekommit börjar rektor att utreda genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat.
4. Samla ytterligare fakta kring kränkningarna genom att låta den kränkte berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?
5. Händelsen/händelserna utreds genom att den eller de som kränker berättar vad som hänt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att kontroller kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.

Blanketten "Dokumentation av kränkande behandling" påbörjas och fylls på efterhand.

6. Elevernas vårdnadshavare informeras snarast om samtalen. Beroende på elevernas ålder och mognad, vem som leder samtalen, vad som hänt och hur akut händelsen är informeras vårdnadshavarna före eller efter samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
7. Ansvarig rektor utreder händelsen och avgör hur uppföljningen ska se ut.

8. Uppföljning sker de närmaste dagarna samt åter efter ca två veckor. Ansvarig rektor dokumenterar uppföljningen av händelsen i den påbörjade blanketten samt beslutar och dokumenterar när ärendet är avslutat. Dokumentationen skickas till huvudman.
9. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.
10. Den eller de som kränkt behöver också följas upp och samtalas med under en period.
11. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor alltid informeras och diskussion om beslut tas. Detta innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till Lärande och stöds verksamhetsledning och utskott, diskussion eller anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

Barn/elev kränker barn/elev

Om barn/elev utsätter barn/elev för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett ska omedelbart åtgärder vidtagas. Ansvarig lärare/mentor meddelas om vad som hänt och vilka åtgärder som vidtagits. Ansvarig lärare/mentor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Den som blivit kränkt ges budskapet att skolans vuxna kommer att sätta stopp för kränkningarna samt att det inte är den kränktes fel att kränkningarna inträffat. Rektor informeras och meddelar huvudman. Mentor informerar berörda elevers vårdnadshavare om det inträffade och vilka åtgärder som kommer att vidtas.
2. Den/de som fått rektors uppdrag att utreda börjar med att ta reda på fakta kring vad som har hänt genom att låta den kränkta berätta. Anteckna gärna uttryck och händelser. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkta blivit utsatt? Vem kränker? Vem är ledaren? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna?

Blanketten ”Dokumentation av kränkande behandling” påbörjas och fylls på efter hand.

3. Den eller de som kränker berättar vad som hänt, en i taget och så nära i tid som möjligt. Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Fråga gärna: ”Vad kan du göra för att kränkningarna ska upphöra?” Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Förnyad samtalstid bör bokas in för uppföljning.
4. Berörd personal inom skolan informeras och vid behov elevhälsoteamet.
5. Elevernas vårdnadshavare informeras fortlöpande om samtalen. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
6. Om vårdnadshavaren har synpunkter på skolans hantering av ärendet ombeds de kontakta huvudman, i det här fallet skolchefen.
7. Den kränkta och de som kränkt kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal med kurator eller skolsköterska.

8. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt regelbundet tills kränkningarna upphört. Kontinuerlig kontakt med berörda vårdnadshavare. Händelsen dokumenteras fortlöpande. När ärendet är avslutat skickas dokumentationen till huvudman.
9. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta beslut tar rektor, vilket innebär att rektor kopplas starkare till utredning och åtgärder. De åtgärder som då skall övervägas är anmälan till socialtjänsten och/eller kontakter med polisen.

Barn/elev kränker vuxen

Om barn/elev utsätter vuxen för trakasserier, sexuella eller med hänsyftning till någon av diskrimineringsgrunderna gäller samma rutiner.

1. När skolan får kännedom om att en kränkning skett vidtas omedelbart åtgärder. Ansvarig rektor meddelas. Rektor pratar med såväl den som utsatts som med den som utförde kränkningen och gör klart att detta inte får förekomma samt vilka följderna blir om beteendet fortsätter. Huvudman informeras.
2. Vårdnadshavaren informeras och ges möjlighet att delta i utredningen.
3. Ansvarig rektor utreder händelsen genom att ta reda på fakta kring vad som har hänt. Exempel på frågeställningar är: Vad har hänt? Hur har den kränkte blivit utsatt? Vem kränker? Var sker kränkningarna? När sker kränkningarna? Skolans syn på kränkningar klargörs tydligt. Skolan accepterar inte någon form av kränkningar. Alla kränkningar måste omedelbart upphöra. Samtalet bör avslutas med att skolan aldrig kommer att acceptera kränkningar och att uppföljning kommer att ske så att kränkningarna verkligen upphör. Tid för uppföljning bokas.

Blanketten ”**Dokumentation av kränkande behandling**” påbörjas och fylls på efter hand.

4. Elevernas vårdnadshavare informeras om samtalen om de inte har varit personligen närvarande. Ju yngre eleverna är, desto viktigare är det att vårdnadshavarna informeras om samtalen i förväg. Det är också extra viktigt att informera vårdnadshavarna i förväg om den/de som genomför samtalen är personer som eleverna inte känner särskilt väl.
5. Uppföljning sker dagen därpå och de närmaste dagarna samt kontinuerligt tills kränkningarna upphört. Ansvarig rektor dokumenterar händelsen, uppföljningen och beslutar när ärendet avslutas. Dokumentationen skickas till huvudman.
6. Den kränkte kan behöva extra stöd under längre eller kortare tid, t ex i form av samtal.
7. Den som kränkt kan också behöva samtalsstöd i någon form.
8. Om kränkningarna inte upphör är det viktigt att gå vidare utan dröjsmål. Detta sker genom att rektor informeras och beslutar om fortsatta åtgärder.

Dokumentation av kränkande behandling/ trakasserier

Ärendet anmält av		Ansvarig handläggare i ärendet	
Den kränkte/trakasserade elevens namn		Personnummer	
Skola/förskola/fritidshem		Klass/avd	Anmälningsdatum
Beskrivning av händelsen			
☐ Rektor informerad		Datum	
☐ Huvudman informerad		Datum	
☐ Tillbudsrapport inlämnad (<i>Vid fysisk skada</i>)		Datum	
	Information har skett till berörda (<i>personal, EHT, kamrater</i>)		Datum
1			
2			
3			
4			
5			
Datum för samtal med berörd elev (samt ev anteckningar)			
Datum för samtal med övriga inblandade (namn + ev anteckningar)			
Datum för kontakt med vårdnadshavare (samt ev anteckningar)			
☐ Åtgärdsprogram har upprättats		Datum	
☐ Åtgärdsprogram har inte upprättats			
Datum för uppföljning (ange med vem/vilka)			
☐ Ärendet är avslutat		Datum	
☐ Ärendet överlämnas till polis eller socialtjänst		Datum	

Blanketten samt övrig dokumentation arkiveras av rektor/förskolechef. Kopia (exkl anteckningar) lämnas till LoS exp.

Kontakter för mer information

Barn- och elevombudet finns på Skolverket och ska hjälpa elever i frågor om kränkande behandling i skolan. Hit kan man vända sig för att få råd, stöd och hjälp.

Adress: Barn- och elevombudet, 106 20 Stockholm
Telefon: 08-527 332 00 **E-post:** beo@skolverket.se
Webbplats: www.skolverket.se

I Sverige har alla barn och ungdomar under 18 år en egen ombudsman som arbetar för deras rättigheter. Barnombudsmannen informerar om barnkonventionen, följer hur den fungerar i samhället, samt föreslår ändringar i lagar och regler.

Telefon: 08-692 29 50 **E-post:** bo@bo.se **Webbplats:** www.bo.se

**diskriminerings
ombudsmannen**

DO är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter i samhället.

Telefon: 08-120 20 700 **E-post:** do@do.se **Webbplats:** www.do.se